

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

A szövetkezetek és a megyék.

A szövetkezeti mozgalom az egész művelt világnak egyik nagy áldása, Magyarországnak pedig olyan értékes java, melytől egész néposztályok gazdasági megmentése, s a hazai társadalom legsúlyosabb bajainak az orvoslása függ.

Az élet emelkedő drágaságával, az életviszonyok növekedő mostohaságával szemben a kis ember, a szegény zsellér, napszámos, földműves és iparos a szövetkezésben keres támaszt, oltalmat, segítséget. A pénz drágasága, nehéz megszerezhetősége elől a hitelszövetkezetekbe menekül, az áruzsora és a kereskedelmi cikkek meghamisítása ellen a fogyasztási szövetkezetekhez folyamodik, a terménypiac kartelljeinek árleszorító vasgyűrűiből az értékesítő szövetkezetek révén keres szabadulást.

Védekezik az iszákosság, a tékozlás ellen is, mert ezek nem kevésbé veszélyeztetik anyagi létét, mint a drágaságnak, az uzsoranak és a börze mindennemű visszaéléseinek könyörtelen üzelve. Ez a törekvés ad létjogot a mértékletességi és takarékosági egyleteknek, melyeket a szövetkezési mozgalom erkölcsi karjainak mondhatunk. Az anyagi erőt, melytől a szövetkezetek izmosodnak, azok az erköl-

csi karok hajtják be a szövetkezeti szervezetbe.

Népünk a szövetkezeti élet kifejlesztését nem nélkülözheti, mert anyagi helyzetének ziláltságából ki nem vergődhetik, a míg a terhein alaposan nem könnyítünk. De nincs és nem is lehetséges nagyobb teherkönnyítés, mintha olcsóvá tesszük számára a pénzt, jutányossá a kereskedelmi cikkek, főképp az élelem árát, szilárdá a termények értékesítését. S ha e mellett még attól az erkölcsi nyügtől is megszabadítjuk, melyet az iszákosság és a tékozlás rakott megroskadt vállaira, akkor elmentünk a teher könnyítésnek azon fokáig, a meddig a társadalom ezen a téren egyáltalában eljuthat.

Nagyra kell becsülnünk ennél fogva azt a jóakaratot, melyet a jelenlegi kormány a szövetkezetek iránt tanúsít. Hangsúlyozzuk, hogy ezidő szerint csak a pusztá jóakarattal a honorálásáról lehet szó, mert pozitív támogatást a szövetkezetek ettől a kormánytól még nem kaptak. Az egész, a mit a kormány a szövetkezeti mozgalom érdekében tett mindössze annyi, hogy ezt a mozgalmat a közigazgatási közegek figyelmébe ajánlotta, mint olyant, mely a közigazgatási hatóság pártolására méltó.

E miatt már eddig is iszonyú nagy lármát csaptak azok a kereskedelmi körök,

melyeknek nagy okuk van félni a tisztességes versenytől. Ezzel a lármával kár volna törődni, hisszük, hogy a kormány nem ijed meg tőle, de ne ijedjenek meg a szövetkezeti élet munkásai sem. Egyes vármegyékben a közigazgatási apparátus már nagyszerűen dolgozik a nép érdekében. Maguk a főispánok állanak az élén sok olyan kezdeményezésnek, mely hivatva van az eddig elhanyagolt kis emberek körében új gazdasági alapokat teremteni.

Más megyékben még meg nem mozdultak a hatóságok és talán nem is fognak, mert hiszen a kormány nem tette kötelességükké a szövetkezetek támogatását, a mint hogy nem is tehetette, itt tehát mozduljanak meg a nép erkölcsi és értelmi életének vezetői, a pap, tanító és a községi közigazgatás emberei. Alkalmasabb idő a nép gazdasági érdekeinek felkarolására még nem volt, a viszonyok mintegy maguktól kínálják a gazdasági és szociális tevékenység medreinek kiszélesítését. Eddigelé a hatóságok számtalan esetben ezer akadályt gördítettek a szövetkezeti ügy elé, különösen a fogyasztási szövetkezeteknek kellett megszenvedniök a hatósági ellenszegülés és akadályozás barrikádjait, ezentúl ez egyszerűen lehetetlen.

A szövetkezeti ügynek ápolását aka-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Zarándok-út a Szentföldre.

Boltok és tanyák a sikátorokban. — Közlekedés a szűk utcákban. — A szent sir temploma előtt. — Török őrség a templomban. — Leverő benyomások. — A megkenetés köve. — Botrány a Te Deum alatt. — Az osztrák-magyar zarándokház. — A hospiciumi szolgálat.

Gyér népességű utcákon áthaladva, szűk sikátorokba jutottunk. Itt már a szent sir-templom közelében voltunk. A sikátorok, melyek a mi alagutainkhoz hasonló, roppant tömeges kő- és téglapítménnyel vannak átboltozva, visszatükrözték azt az utcai életet, mely a város legtöbb részében uralkodik.

A sikátor, vagy mondjuk utcának, mindkét oldalát tanyának rendezték be az állandóan, éjjel-nappal künn lakó emberek. Taligák, kárek és lócák van felhalmozva az a holmi, a mit árulnak, zöldség, gyümölcs, hús, kenyér, liszt, hüvelyes vetemény. A mi ebből hámozásra szorul, azt itt hámozzák, a héját pedig a taligák és lócák alá, vagy akár az utca közepére hanyják. Itt főznek is az elárúsítók a maguk és mások számára. Tömérdek embernek az utca az étkező helyisége. Itt sísteregnek a mester-

emberek üstjei, gözt és füstöt bocsátva a rettetenes atmoszférába.

Kirakatok is ékeskednek a sajátos galeriakban. Szandálok, ruhadarabok, pipere-cikkek, butorok, házi edények nagy össze-visszaságban hevernek szétszórva, vagy rakásra hányva egymás mellett. Az üzlet tulajdonosa az utcák falait övező alacsony kőpalánkon ül, melyet jól vastagon különféle színű rongyok borítanak. Ez az ő divánja, erről nem mozdul, vevőivel is ülve beszél és alkuszik, ezen a divánon alszik is, ez az ő egyetlen kényelmi és fényűzési cikke.

A vásári zsibongás zaja tölti meg a boltos utcait, mely kimondhatatlanul bűzös és és piszkos. A kirakott dolgok között, az utca közepén üresen hagyott szűk helyen kell a közlekedést lebonyolítani. Hogy minő ez a közlekedés, azt elképzelhetjük. Kocsik ezekben a sikátorokban nem járhatnak, de annál több káré és tehervivő állat motoszkál a sűrű embersorok között. A mikor megállni kénytelen az összeröplődött tömeg, a hájárók nem haragudznak, örülnek, hogy megállhatnak és álldogálhatnak ők is. Csak akkor tör ki belőlök az indulat, ha a portékájukból valami a földre hull, ilyenkor nagyot kiáltanak, s ezzel könnyítenek a kedélyükön.

Három ilyen sikátoros utcán kellett magunkat áttörniük, a míg a szent sir templomának nyitott előcsarnokához juthattunk. Kavaszunk korbácsa, melyet azonban csak a levegőben suhogtatott, utat nyitott a körmenetnek, úgy, hogy helylyel-közel fennakadás nélkül haladhattunk, de a hol a félreállt népnek a kavasz és a rendőrök korbácsától nem kellett tartania, ott közénkbe furakodott és megszagatta soraikat.

Végre szélesebb és teljesen néptelen utcába jövünk, melynek egyik oldalán görög-keleti kolostoroknak magas épületei emelkednek. Azután egy szűk ajtón kell bebújnunk, néhány lépcsőn lefelé mennünk és ott állunk a templom előcsarnokában, mely mostani alakjában úgy néz ki, mint egy közönséges négyszögletes udvar, de hajdan remek oszlopcsarnok pompázott ezen a helyen.

A mélyen fekvő templomtól eddig még semmit sem láttunk, a köröskörül magas épületekkel beépített tér, melynek legsúlyosabb pontján fekszik a templom, cseppet sem alkalmas arra, hogy ezt a híres régiséget, Jeruzsálemnek, de sőt az egész világnak ezt a tulajdonképeni vallási központját kiemelje. Még a templom hatalmas kupoláját is csak a város

dályozó tisztviselők nem csak nem felelhetnek meg a kormány szándékainak, de egyenesen azok ellen cselekesznek. A kis ember ma már hála Istennek a kormány hatalma alatt áll, s a ki őt életviszonyainak javításában gátolja, az vessen magára, ha érezni lesz kénytelen azt a hatalmi szigort és erőt, melyet minden oltalmazónak ki kell fejtenie, ha hivatását hűségesen be akarja tölteni. Teljes bizalmat táplálhatnak a szövetkezeti emberek az iránt, hogy minden jogos panaszkodás, mely a hatóságok eljárását illetőleg felmerül, orvoslást fog nyerni.

De ne is nézzük tovább ilyen sötét szemüvegen át a szövetkezeti ügyet, színesebb kép bontakozik ki előttünk, nincs semmi okunk feltételezni, hogy a vármegyék a kormány szándékait nem fogják érdem szerint méltatni. Okos magyar politikus, a ki a hazafiságot, a faj- és népszerűségi nem csak az ajakán hordja, hanem a szívében is, nem lehet közömbös a népméltóságunk olyan hatalmas eszköze és szerve iránt, mint a minő a szövetkezés. A lelkesítő példák ujjongó képei lebennnek meg szemünk előtt nap-nap után. A szociális gondolat egyre nagyobb tért hódít, s régi köztapasztalat az, hogy ha csak néhány vármegye enged a kormánysszellem befolyásának, ennek az egynehánynak nyomába lép a törvényhatóságok egész sora.

Trencsén, Sopron, Csik- és Csanádmegyék főispánjai és vezértisztviselői már lobogtatják a kis emberek zászlaját, bizonyos, hogy számos követőjük lesz. És rendkívül örvendetes ebben a mozgalomban az, hogy a szövetkezeti ügy mellett a szoros értelemben vett szociális munkakör is hivatott művelőkre és gondozókra talál egyes törvényhatóságok vezetőinél. Csanádmegye alispánja csak e napokban hívta fel a vármegye főszolgabíróját, hogy járásaikban alkalmas telkeket szemeljenek ki, melyeken *munkáslakásokat* lehetne építeni.

valamely magasiatáról lehet látni, az utcák tömegéből ez a páratlan alkotás nem válik ki, sőt mikor már ott vagyunk a templom előterén, akkor is még mindig láthatatlan a kupola és a templomnak egész épülete.

Egy ódon fal áll előttünk, mely mögött, úgy sejtjük, rengeteg épület-tömeg terjeszkedik. Úgy is van. A szent sír temploma a templomoknak és kápolnáknak tömegéből áll. Négy templomot és tizenhárom kápolnát foglal magában. Ezen összeépítés folytán a templom stíljében egységet ne keressünk, de az egyes részeken tömörkedő művészi szépséget találunk. Ezeket azonban csak később vehetjük észre. Most csak maradjunk az ódon falnál, melynek látása egyszerre rontja el minden illúziókat.

Ez a szent sír temploma? Ilyen környezetben, az elhagyatottságnak és szegénységnek ilyen szomorú képeiben? Az előtérnek nagy kockái gödrök és suppedések vannak, vigyáznunk kell, hogy ki ne ficamítsuk a lábunkat. Bemegyünk a két szárnyú kapun, mely egyenesen a templom belsejébe vezet. Visszatérítő homály toladódik a szemünkbe, csak a bejárat-hoz egészen közel, a belső csarnok két oldalán van tiszta, mosolygó világosság. Pedig inkább itt lebeghetne az a barátságatlan homály, mert

Ha ilyen széles látókörből fogják nézni a törvényhatóságok a kormány humánus és igazán a kor megértésén alapuló szándékait, akkor az ország rövid idő alatt egy szebb és jobb jövőnek a küszöbéhez érkezhettek. Most fel van dűlve a viszony és a béke az ur és népnek egy nagy rétege között. Ez a népréteg elégedetlen, mert siralmasan elszegényedett, s elégedetlenségében kivándorol, vagy a szociáldemokrácia karjaiba veti magát, sztrájkol, örült bérharcokat támaszt, lelkében gyűlöletet táplál mindenki iránt, a kinek nálánál egy garassal több vagyona, jövedelme van.

De csak fogjanak össze a társadalom vezetői, pap, tanító, jegyző, kezdjenek törődni a szegény ember kenyérével, mozgassák elő keresetét, vagyonosodását, emeljék jólétét, és támogassák őket ebben a vármegyei hatóságok a főispántól kezdve a szolgabíróig, nyugodtan nézhetünk a kenyérkérdés problémájának megoldása elé, mely ezidő szerint még nagy megvárosztatásokat hordoz méhében.

A félreismert beteg.

Irta: Márius.

II.

A múlt számban megrögzítettem a munkásleányok életének sötét képét, melyből a roncok, azok a lelki roncok szomorú világot vetnek szociális állapotainkra. Vizözön van még nálunk, a romlás vizözöne, melyben halomszámra úsznak az erkölcsi hullák, és nem akar eljönni a szarító szellő, nem akar feltűnni a szivarvány: — nem akar bekövetkezni a mentés munkája. Pedig azok a hullák, azok a tönkretett lelkek miázmákkal töltik be a levegőt — a nemtörődömség légköre terjeszti erkölcsrontó bacillusaikat — veszélyeztetve van a társadalom, itt tenni kell valamit... A munkásleányoknak romlásnak indult lelkével törődünk kell, törődünk mindenáron.

Kötelez arra mindenek előtt vallásunk szava, annak a vallásnak szava, amely sohasem mondotta Káinnal: „hát őrzője vagyok-e öcsémnek,“ hanem amely mindig könyörgött, „da mihi animas“ — „ember! lelkeket, halhatatlan lelkeket szerezz számomra.“

jó volna nem látni azt, a mi itt szemünkbe ötlök.

Asztal magasságú széles kereveten török katonák hevernek. Fegyvereiket a falhoz támasztották, egyenruhájuk meleg zubbonyát levették, félpangyolában ülve, vagy hanyat dőlve nézik a be- és kijáró közönséget. Ezek a szent sír templomának őrei, ők felügyelnek itt a rendre és őrködnek a különböző vallások jogai felett. A templomnak ugyanis ezidő szerint négy tulajdonosa van, kik úgy osztották fel egymás között annak részeit, mint egykoron a római katonák Krisztus ruháit, azzal a különbséggel, hogy az osztzkodásnál az erőszak és a vesztegetés lényeges szerepet játszott, s ezen a réven az eszközökben nem válogató, s a fondorlatokban felülmúlhatatlan görögök magukhoz ragadták a legtöbb jogot.

A katolikusok a görögök mögé kerültek és még ebben a helyzetben is nagy küzdelmeket kell folytatniok, hogy jogállásukat megtarthassák. Kivülök még az örmények és a koptok is rendelkeznek a templom egyes részeivel.

Ez a közös birtoklás nem mindig folyik le háborítatlan békeségben. Néha a négy vallás hívei között civakodás támad, sőt tettelegességre is kerül a dolog, ilyenkor azután a török kato-

S ez a vallás, amelynek úgy hiszem nemcsak külsőleg, nemcsak a fitogtatásban és mellverdesésekben vagyunk hívei; ez a vallás sürgeti és követeli követőitől, s így a munkaadóktól is, hogy ne nézzék öibe tett kezekkel cselédjeik romlását: hirdeti, hogy a munkásleány nemcsak a pénzért megvett erőgép, melyet kihasználni és azután félredobni lehet; az a munkásleány kezükben halhatlan lélekkel bíró egyed is, akinek ők nemcsak kenyéradói, hanem szülei helyett szüleivé is lettek.

A megélhetés kényszere birta rá őket, hogy elhagyják a családi tűzhelyt, hogy megfosszák magukat a természeti jog alapján őket megillető felügyeletől és szerződésre léptek idegen emberekkel, hogy tudjanak legalább megélni. És bér szerződésükben nemcsak dolgos kezüket, hanem lelküket is rábízták a munkaadóra. Az anyagi dolgok fölött kötött szerződések a szerződési feltételeken kívül más erkölcsi kötelezettséget nem róvnak a szerződő félre. Ez igaz és jogos is. De az emberrel, illetőleg a védtelen és támogatásra szoruló kiskorú munkásleányokkal kötött bérszerződés gyakorlatilag már erkölcsi kötelezettséggel jár, azzal az erkölcsi kötelezettséggel, hogy a munkaadó ha nem is az igazságosság, de a szeretet alapján magára vállalja azt is, amit a leány a kényszer folytán kötött szerződésben elveszített: t. i. a nagykorúságig kijáró felügyeletet és nemcsak testi, hanem lelki gondozást is.

De nemcsak a szeretetet, hanem a tétéles (positív) emberi törvények is ezt a kötelezettséget rá róvják a munkaadókra. Nálunk a cseléd és gazda közötti viszonyt szabályozó 1876-ik évi XIII. tc. I. fejez. 29. § ezt mondja: „... köteles a gazda akként intézkedni, hogy cselédje, anélkül, hogy köteleességét mulasztaná, időről-időre a saját hitfelekezeti istentiszteletben részt vegyen.“ És a 30. § igen szépen mondja: „köteles a gazda ügyelni arra, hogy cselédje, mint háznépének tagja, józan, takarékos és erkölcsös életet folytasson...“

A munkaadóra tehát a bérszerződéssel az igazságosság révén a leány munkáskeze, a szeretet és pozitív emberi törvény alapján pedig lelke is lett bízva. Lelke, halhatatlan lelke! Nagy kincs az; a kereszt megmutatja értékét. A kereszt, az a kálváriai kereszt mi más ugyanis, mint mérleg. És ezen mérlegnek egyik csészéje az ég, másika a föld. S Istennek az égi csészébe egy Isten-embernek életét kellett tennie, hogy ellen-súlyozhassa a föld csészéjét, a melybe az emberi lélek volt téve.

Az embernek lelke tehát, s így a munkás-

naság közbelép és rendet csinál. A keresztény szeretetnek nagy megfoghatóságára vall az, hogy a keresztények ott a mozulmann világ közepette, a hol annyi pogány embernek a szeme tapad rájuk, nem tudnak egymás mellett békében megélni, hanem civódások, sőt véres események színhelyévé teszik azt a helyet, a hol a szeretet Istenének kicsurgott vére a béke malasztjával fűzte össze az eget és a földet.

A kik a Keleten valaha megfordultak, mindnyájan sötét színekkel ecsetelik a görögök fanatizmusát, mely többet ártott Palaestinában a keresztény ügynek, mint a mohamedánok minden ellenszenvé és hatalmi féltékenysége. Egyes egyedül annak a fanatizmusnak kell betudni azt, hogy Palaestinában a katolikusok egy percig sem érezhetik magukat biztonságban azon szent helyeket illetőleg, melyeket a görög orthodoxokkal közösen bírnak. Ez a fanatizmus szülte azt a felháborító állapotot, mely szegény-pirt festhet minden keresztény ember arcára, hogy a megváltás emlékeit őrző templomban egy pogány hatalom katonáinak kell fentartaniok a rendet.

A megalázás fájdalmas érzésével haladtunk el a török őrség állomása mellett. Templomban,

leányok lelke is Krisztus életével ér föl; no ez a drága lélek már csak megkövetelheti munkaadójától, hogy vele is törődjenek. Krisztus meghalt, halálának ára a lélek volt; Nyitrán száz és száz lélek pusztul el, mintha csak értéktelen kő volna. Mélyentisztelt munkaadók, csak egy kis vallásos szellem, csak egy parányi Krisztusi gondolat legyen bennetek, és akkor a pénz, az étel s a lakás mellé lelkiismeretek vádló szavára még lelki gondozást is fogtok adni cselédeleányaitoknak!

A szeretet sürgeti s még az emberi törvény is előírja tehát, hogy törődjünk a munkásleányok lelkével is, s megerősíti ezen kötelezettségünket keresztény együvértartozási és együttérzési szeretetünk is. Krisztus fizikai teste lekerült a földszínéről, s helyébe lépett a nagy szellemi krisztusi test — a katolikusok nagy társasága, akik, mint hisszük és valljuk az Apostollal, egy test vagyunk Krisztusban. Egy test vagyunk: közös a vérünk, az isteni gyermekiség vére, közös az idegrendszerünk, az ugyanazon hit és szentségek rendszere, egy közös erő működik bennünk, az isteni malaszt ereje és egy közös lélek élte bennünket, Krisztusnak szelleme. Már pedig a testnek közös az érzése és közös a beálló bajok orvoslása is. Ha fejfájunk, kezünk, lábunk stb. megfájdul, a fájdalmat egész testünk érzi, de egyúttal egész testünk, s különösen a közelfekvő tagok sietnek a beteg testrészt segítségére. Nekünk is hasonlóképen kell tennünk, hiszen mi is egymásközt egy test vagyunk Krisztusban. S ennek a testnek dolgozó tagjai: a munkásleányok betegek, vérszegények — nincs bennük a krisztusi vér, az erkölcs, s érezzük is ezen beteg tagok fájdalmát, hiszen általános a panasz ellenük. De ha nem akarjuk tűrni, hogy a baj az ép tagokra is átmenjen, úgy mindnyájunknak, de különösen a közelfekvő tagoknak, a munkaadóknak kell a beteg tagokat ápolniok, s a krisztusi vérral — az erkölccsel vérszegénységüket megszüntetniök. Ez a hit szava, ez a vallás jeladása, hogy mentjük meg a leányokat. De gyöngye volna talán ez a szó, van egy másik, egy harmadik is, amely nem a Sion ormáról, hanem az érdektől kitaposott földről szól hozzánk: — s ez a társadalom s a munkaadók jól felfogott érdekének szava, követelőző szava. A társadalom jó asszonyokat, cdaadó feleségeket kér a munkásnép számára, azon munkásnép számára, amelynek zöme ma ima helyett ökölbe szorítja kezét, kereszt helyett kibontja a piros lobogót és ájtatos fohászok helyett ezt ordítja a világ fölébe: „Le a papokkal,“ „le a vallással,“ „le az urakkal,“ „le a vagyonos osztállyal.“

S ezt a dühös kiáltást csupán csak jó bér nem fogja elnémítani; ide jó asszony, s vallásos anya is kell. A munkásnép a munkásosztály leányait viszi feleségül. Az elkeseredett, felbujtogatott s vallásától megfosztott munkás nevére a cselédeleány, avagy a gyári munkásnő lesz. Áldatlan házasság az! A férfinak nincs vallása, a nőnek van, de nincs benne köszönet, a férfi nem ismeri az erkölcsöt, s fájdalom mily gyakran neje sem, mert elvesztette azt leánykorában — elvesztette, mert nem törődtek vele, mert csak megfizették, de lelkét nem gondozták, amíg szolgált. Hogyan lehet ott megalégedés, hogyan lehet ott más jogainak tisztelete, ahol két üres szív egyesül, ahol két, hitétől és erkölcsétől megfosztott személy frigyre lép! Jó, vallásos asszony kell a félrevezetett munkás mellé állítani, aki hitvesi hűségével, vallásos lelkületével csökkenteni a szociál-demokraták téves tanait; asszony kell neki, aki vele nem egyformán iszik és káromkodik, hanem aki kérleli ferjét, imádkozik megtéréseért: — s akkor aligha lesz annyi szociál-demokrata, s akkor a feldühödött munkásosztály haragját az odaadó nő hűsége és ájtatos imája téríti el az úri osztálytól. Jó, vallásos asszony kell a munkásnépnek; a munkaadóktól függ, hogy meg is kapja azt a jó asszonyt. Törődjenek munkásleányaikkal vallásával, erkölcsével, adják vissza szívüket Krisztusnak, s akkor?... akkor higgyék el, hogy az a munkás másképen fog beszélni, s nem fogja vagyonuk s jó ruhájuk ellen a „le velé“t kiáltani.

A munkásleányok erkölcsi reformját kívánja a munkaadók jól felfogott érdeke is. A mai munkásleány rossz, engedetlen, boszúálló, a munkaadók folyton panaszkodnak ellene és visszasóhajtkák a mult jó cselédeit. Ugyan hagyjunk már fel azzal a farizeusi sóhajjal! A multba csak a gyöngye lelkű, csak a tétlen ember szeret menekülni, a mai szolgálókat is jókká lehet tenni, csak meg kell nekik adni, ami a multnak megvolt — a hitet és erkölcsöt. „Ecce ancilla Domini“ — „Ime az Úr igen az Úr s nem a bűn szolgáló leánya“, ez kell a társadalomnak. Az a munkás leány, aki vallásos, engedelmes lesz, mert fülében esengni fognak az Apostol szavai: „Szolgálj, engedelmeskedjétek uraitoknak... mert bennük Istennek engedelmeskedtek“; az a szolgáló, aki vallásos, jó lesz, mert az isteni kegyelem, ez a nagy darab az isteni jóságból, átalakítja természetét, s az a szolgáló, aki vallásos, szorgalmas és törekvő is lesz, mert vallásos lelkülete sügni fogja neki: „Ora et labora“, „imádkozzál és dolgozzál, dolgozzál becsületesen, mert meg vagy fizetve, ha nem dolgozol, loptál.“

megloptad munkaadódat, már pedig — ne lopj — egyik isteni főparancsolat“.

Mélyen tisztelt munkaadók! ne csodálkozzatok, ha az elmondottak után újból felétek kiáltom: „Mensétek meg a munkásleányokat!“ *

* A súlyos baj orvoslásának, a mennyiben cselédeleányokról van szó, nem utolsó eszköze lenne a cselédközvetítésnek házi kezelése Kecskemét város példájára. A nyitra városi képviselő testület már el is rendelte az ügy tanulmányozását és előkészítését, de nálunk mindent végtelen sokáig tanulmányoznak és előkészítenek. (Szerk.)

Ujdonságok.

A megyei közgyűlés alkalmából tisztelettel értesítjük elbarátainkat, hogy a régi megyei ellenzék, előző nap, vagyis okt. 24-én esti 6 órakor értekezletet tart, és pedig Nemesek Ferenc apátkanonok ur szivességéből ismét a régi helyen, vagyis a kanonok ur lakásán, Nyitra, Felsőváros papnövelde utca 1. szám. Tisztelettel kérjük tagtársainkat, hogy már ezen a közgyűlést megelőző értekezleten minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

A végrehajtó bizottság.

Dr. Lányi József, Ferenc Ferdinand kir. herceg és trónörökös magyar társalgója és gyermekeinek eddigi nevelője tinnini c. püspökök lön kinevezve, és a kánoni eljárás ügyében e napokban folyt le a bécsi nunciaturán. A magyar király jogaihoz tartozik ugyanis, nem csak az ország területén levő megyés püspökök, hanem a magyar koronához egykor tartozott területek címzetes püspökeinek kinevezése is. Ilyen címzetes püspökség 24 van a magyar sz. korona részben képzelt területen. Ezen címzetes u. n. választott püspökök egész 1885-ig tagjai voltak a magyar főrendiháznak is. Ez idő óta csupán kettő kap meghívást a magyar felsőházba, és pedig a belgrádszendrői és a tinnini (Knin) püspök, akik, eltérőleg a többi 22 választott püspöktől, nem csupán címzetesek, hanem fictiv egyházmegyéjük címére felszenteltetnek is. Ezért volt szükség a kánoni Processusra. — Időközben az eltörölt püspökségek közül némelyek visszaállítottak (Lesina, Cattaro, Sebenico) s ezeknél az a különös jelenség fordul elő, hogy I. Ferenc József, mint osztrák császár valóságos püspököket nevez ki a mondott helyekre, mint magyar király pedig külön címzetes püspököket a magyar klerus tagjaiból. Ilyen címzetes lessinai (pharosi) püspök volt a nemrég elhunyt nyitrai nagyprépost, holott Lessinának volt ugyanakkor az osztrák császár által kinevezett

Isten házában katonai őrállomást még nem láttunk. Ez is keleti unikum. De olyan őrséget sem láttunk még, mely kereveten heverészve végezné a dolgát. S ha még azt is kell látnunk, hogy az őrség katonái cigarettát sodornak és ott a templom belső csarnokában, a hova már a keresztény ember soha sem lép feltett kalappal, úgy füstölnek akár egy kávéházban, akkor teljesen tisztában vagyunk azzal, hogy itt a kereszténységre nézve gázszos viszonyok uralkodnak.

De mégis el kell fojtanunk keserűségünket. Óriási kandaláberek lángja világít szemünkbe, az emberek egy vörös márvány lap felé sietnek, mely ugyanolyan színű márványkeretbe illeszkedik be és mintegy 20 centiméternyi magasságban fekszik a föld felett. Ez az a kő, melyen Nikodémus és arimateai József, Krisztus urunk holt testét, a keresztről való levétel után megkenték. A keresztény zarándokok meg szokták mérni ezt a követ és a szerint készítették el maguknak a halotti inget. A kő hossza 2 m. szélessége 60 cm. A kandalábereken kívül lámpák is égnek a kő körül, egyenlő számmal a görögök, ormények, koptok és katolikusok részéről. Ez utóbbiak 5000 piaszteren szereztek meg a koptoktól a lámpaégetési jogot.

Megérintve ezt a szent emléktárgyat, kije-

lőlt helyünkre mentünk. Félkörben álltuk körül a szent sír kápolnáját és mikor mindnyájan elhelyezkedtünk, kezdetét vette a hálaadó istentisztelet. Rövid szent beszéd után megszólalt a templom egyetlen orgonája, gyönyörű hangja lágyan olvadt össze a Te Deum-nak ajakunkról szálló fenséges dallamával. A leverő benyomások után olyan jól esett a lélekemelő ének, az áhitat kitörő érzéseinek tiszta ege alatt úgy éreztük magunkat, mint a virág, melynek fonnyadt szirmai kristályos harmatcseppek gyöngye frissít fel.

De nem sokáig élvezhettük a lelki megújulás örömét. Még csak a felében lehettünk a Te Deumnak, midőn erősen rikácsoló, éles hangok sivitottak bele az énekünkbe. Pokoli hangzavar keletkezett egyszerre. A saját énekünk hangját többé nem hallottuk, csak az orgona bűgása hangzott fel itt-ott az idegen hangok idegizgató lárma között. A görögök remeklése volt ez, a kik ügyet sem vetve ránk, közvetlen szomszédságunkban bele fogtak a vecsernyéjökbe, azzal az éles hangú, rejtativ énekkel, melyet minden istentiszteletükön hallhatunk, és mely sokszor visító lárma megy át.

Megbotránkozva néztünk egymásra, majd meg minden szem a vezetőséget kereste, mint-

egy várva annak a közbelépését. Tisztes, ősz szakállú alak lépett elő, P. Melchior Lechner, a ki az istentiszteleti ügyek intézésével volt megbízva, leverten végig nézett rajtunk és vállat vont, mintha mondotta volna: Nem segíthetek.

Mit volt mit tennünk, gyorsan be kellett fejeznünk ajtatosságunkat és elhagyni a templomot, a hol most már további ajtatokodásról szó sem lehetett. Ismét körmenetbe sorakoztunk, de most már három csoportra váltunk szét, szálláshelyeink szerint. A szent Ferenc-rendiek Casa Nuova című és a francia assumptionisták zarándok házaiban egyenkint 200-an, az osztrák-magyar hospiciumban 100-an kaptak helyet.

Az osztrák-magyar ház, melyben a magyarok mindnyájan és a vezetőség is laktak, kívülről keveset mutat. Alacsony portálé és sötét lépcsőház vezet az épület homlokzata elé, a honnét újból terrasszerűen rendezett lépcsőfokokon, gondosan ápolat virágcsoportok között jutunk a hospicium csarnokába. Csak itt látjuk, hogy nagy és szép épületben vagyunk. Tágas folyosók, széles lépcsők nyílnak meg előttünk, jól berendezett, kényelmes szobák sorai kínálgatnak barátságos otthont, nyugalmas pihenést. Peldás rend, tündöklő tisztaság tükröződik vissza minden bútor-darabról, a megnépesedett háznak egész képéről.

18-182

külön megyés püspöke Carov Fulgenc sz. Ferenc-
rendi atya személyében. — Kain városka, melyről
dr. Lányi püspöki címét nyerte, szintén Dalmá-
ciában fekszik a vízeséseiről híres Kerka-folyó
partján. Dr. Lányi József, ki eszerint a magyar
főrendiház legújabb tagja lesz, még aránylag fiatal
ember, született 1868-ban Német-Prónán, gim-
náziumát részben Privigyén, az 5. és 6. osztá-
lyt Nyitrán, majd Egerben mint a beszercebá-
nyai egyházmegye növendéke végezte. A hittani
tanfolyamra a kiváló tehetségű növendéket Bende
Imre püspök ur Budapestre küldötte, hol kanon-
jogi doctorátust tett. — Egy évig káplán volt
Korponán s az ottani felső népiskolának igazga-
tója. 1892-ben Bende Imre akkori beszercebányai
püspök meghívta udvarába. — Ez időben a „Nyit-
ramegyei Szemle”-be is több hosszabb közleményt
írt, különösen az időközben Nyitrára kinevezett
Bende Imre püspök úrról. — Rimelyi püspök
ajánlatára dr. Lányi József idővel Ferenc Ferdinán-
d trónörökös udvarába került magyar társal-
gónak, hol hogy miként felelt meg a személyéhez
fűződő igényeknek, misem bizonyítja jobban, mint
hogy Rimelyi halála után lekéri javadalmas apát,
legújabb nagyváradi kanonok s most tinnini
főszentelt püspök lett. — A kitüntetett szeplő-
telen papi életmód, előkelő állásában is példás
szigorúan egyházas gondolkodás és
áldozatkész jötekonysága dicséri.

Főegyházmegyei hírek. Hollady Jenő,
nagyapostolmányi lelkész végre megkapta az investit-
turát. Úrmincen helyettes plébános lett Vozák
Ferenc, Toller Károly pedig segédlelkésznek kül-
detett Vaguihelyre.

**Egyházmegyei nyugdíj választ-
mány.** Gr. Batthyány Vilmos, felsz. püspök, az
egyházmegyei nyugdíj választmányt kedre okt.
23-ára hívta össze, mely testület a többi közt
négy vidéki plébános nyugdíjkérvényével fog fog-
lalkozni.

Kinevezés. Terlandy János szenici segéd-
telekkönyvvezető, Nemesztóra telekkönyvvezetővé
lőn kinevezve.

Esküvő. Konrad Ferenc nyitrai főgimná-
ziumi tanár, október hó 28-án tartja esküvőjét
Schneider Etelka kisasszonnyal Schneider Nán-
dor, jablonici urad. tisztartó kedves leányával.
Az esküvő a bécsi sz. István templomban fog
végre menni.

Áthelyezés. Ikrényi Ferenc belapataki
állami tanító hasonmindságban Malomszagra lőn
áthelyezve.

Malatinszky József †. Hosszú ten-
gődés után f. hó 18-án zárta le örökre szemét Malatinszky
József, nyitrai apát-kanonok életének 77. évé-
ben. A megboldogult született 1830-ban Aszós-
on (Oszuszkó) Nyitramegyében. 1855-ben pappá szen-
telteven, káplán volt Marikovan (1855—57), majd
Vág-Besztercén (1858—59), Lednicén (1860—62),
Bossácon (1863—65), ezután három évig admini-
strátor Lúkin; 1869-ben szolpnai plébános lett,

A zarándokház mai alakjában Rauscher
bécsi bíbornok-érsek fáradozása folytán a múlt
század 60-as éveiben épült, könyöradományokból
és az uralkodóház bőkezűségéből, s ugyancsak
ebből a két forrásból tartatik is fenn.

A ház élén egy rektor és vice-rektor áll,
a kik hat, illetőleg két évenként felváltva Ausz-
tria és Magyarország egyházmegyéiből választat-
nak ki. A jelenlegi vice-rektort, egy tiroli papot,
zarándoklatunk hozta magával, s vezetők a ház
érdemes rektorát, a ki már több év óta áll a
hospicium élén, azzal üdvözölte, hogy a vendég-
látás szíveségeért, melyet igénybe veszünk, egy
rég óta nélkülözött munkatárssal, az új vicerec-
torral óhajtunk neki kedveskedni. De bizony el-
telik egy kis idő, a míg a ház az új embernek
hasznát veheti, mert Jeruzsálemben az élet ta-
nulását előlrol kell kezdeni.

Az anyagi ellátás úgy itt, mint Jeruzsále-
mnek majdnem valamennyi katolikus zarándok-
házában, apácákra van bízva. Az osztrák-magyar
hospiciumban a keresztől nevezett irgalmas nő-
vérek vezetik a háztartást, bámulatos pontosság-
gal és ügyességgel. Lakásuk a hospicium mellett
van, kis kert közepén, ciprusok borítják lombjai-
kat az igénytelen tusculanumra, a halhatatlanság
jelvényei fonják körül a falakat, mintegy annak
kifejezésül, hogy dicsőséges halhatatlanságra

míg nem 1890-ben nyitrai káptalanba nevezetett
ki, melynek gazdasági ügyeit vezette. Az elhunyt
16400 kor alapítványt tett aszói származású ta-
nulók számára, kik az alapítóval rokonságban
vannak. Elhunytá alkalmával gyászlobogót tűzött
ki a vármegyeház, a városháza, a nyitrai kath.
kör, a nyitrai kath. Legényegyesület a gazdasági
egyesület, s a F. M. K. E. Temetése, melyet gróf
Batthyány Vilmos püspök ur végzett, tegnap szom-
baton délelőt ment végbe.

A temetésen a helybeli és környéki papsá-
gon kívül megjelentek Lulicsek Izidor verebélyi
esperes plébános, Bócz Károly, aszói plébános,
Szöllősy László és neje szül. Malatinszky Dóra,
és többen a rokonságból, az ügyesség, többen a
vármegye, a városháza, a pénzügyigazgatóság ré-
széről, a káptalani gazdatisztek, a főgimnázium a
tanári karral, az árvaház s Aszós község népe
küldöttségileg. A temetésnek gyönyörű idő ked-
vezett, ami oka, hogy dacára a szokatlan temetési
órának, igen sok nép volt jelen. A ravatalt gyö-
nyörű koszorúk takarták. A beszentelés után a
remek koporsót a székesegyház előcsarnokában
helyezték el, s ezután Gr. Batthyány püspök el-
végezte az elhunytat a gyász szt. misét, s a te-
metet újra beszentelte és elkísérte utolsó pihe-
nőjére. — Tény, hogy a délelőtti órában végzett
gyász szertartás mélyebb benyomást tesz a hi-
vekre, mint a délutáni. Béke poraira!

Számonekérő széki ülés. A vármegye
főispánja f. hó 24-én d. u. 3 órakor a vármegye-
ház nagytermében számonekérő széklet tart.

Állandó választmány. A vármegye
törvényhatósági bizottsága őszi közgyűlésében el-
intézendő tárgyak törvényszerű előkészítése végett
a választmány f. hó 23-án d. e. 10 órakor a vár-
megyeház nagytermében ülést tart.

Megyei közgyűlés. Markhot Gyula,
Nyitramegye főispánja f. hó 25-ére hívta össze
a vármegye bizottmányát.

Apponyi és Jeszenák. Abból az alka-
lomból, hogy Nyitramegye kivégzett egykori főis-
pánjának szobrát óhajtanának emelni némelyek
az „Ellenőr”, melynek irányítói valamikor mindig
kizárólag maguknak arandáltak ki a hazafiságot,
majd haladó párttá vedlettek, most Jeszenák
szobrára pénz helyett a következő rozszakaratu
főmedvényt adományozták:

*„Jeszenák János báró eberhardi birtokát
Apponyi György gróf szerezte meg, még pedig
— potom áron — úgy, hogy Jeszenák zálogba
adta neki birtokát. Hogy az akkori időben ez
mit jelentett, mindenki tudja. Apponyi György
gróf Apponyi Albertnek atyja. Apponyi Albert
most is tulajdonosa Eberhardnak. En tehát in-
ditványozom: kerje meg egy küldöttség Appo-
nyi Albert gróft, mint Jeszenák János báró
birtokának gazdáját, hogy a birtok jövedelmének
egy csekély hányadát engedje át birtok néhai urá-
nak szobrára! Ez a csekély hányad bőven ele-
gendő ahhoz, hogy belőle a szobor összes költsé-
gei teljesek.”*

ébrednek fel, a kik itt fejezik be életüket. Jobb
is itt meghalni, mint élni.

A hospiciumi szolgálat kimondhatatlanul ne-
hez. Milyen a földszint alatt vannak a konyha-
helyiségek, a kamrák és táruk. A levegő itt iszo-
nyatosan rossz, s reggeltől estig nem igen lehet
menekülni innét, mert a konyhának folyton-foly-
vást kell dolgoznia, sőt még éjjel sem pihenhet
teljesen. A zarándokok úgy szeretik magukat
kiszolgáltatni, akár csak egy hotelben a vendé-
gek. Hihetetlen, hogy az embereknek, ha mind-
járt zarándok botot tartanak is a kezükben,
mennyi mindenféle kívánságuk van.

A hol 100 ember megszáll, ott 50 külön-
cöt bizony lehet találni, és ugyanannyi kényes
urat. Egy kis rosszullet elégséges ok nekik arra,
hogy harmincszor csengessenek, borlevest, teát,
kávét, befőttet, rumot, cognakot és ki tudja mi
mindenfelét kívánjanak. A napközben agyonfá-
rasztott konyhaszemélyzet a késő éjjeli órákban
is kénytelen volt ételt, italt, orvosságot szolgál-
tatni, sokszor nem másért, csak egy rendtelenebb
gyomorkorogás miatt.

A műveltebb társadalom emberei, és ezek jobb-
jai is még jó messze vannak a keresztény lelki mű-
veltségnek azon fokától, melyen az ember saját
egyéniességét csak egy paráynak tartja s annak igé-
nyeit magasabb szempontoknak alárendeli. *Adieu.*

Erre a nagylelkű áldozatra az a megjegy-
zésünk, hogy az egy közönséges perfid gyanu-
sítás. Az egész eberhardi Apponyi birtok 503
hold szántóföld, legelővel és erdővel summa sum-
marum 1284 hold. Ezt a birtokot Pozsony
vármegye monografiája szerint Apponyi gróf még
a múlt század eleje óta bírja. — Az egész eber-
hardi birtok tehát mindössze 1284 hold, mely
azelőtt négy tulajdonosnak is képezte közös bir-
tokát. Tethát feltéve, hogy Apponyi György gróf
csakugyan „potom áron” szerezte volna a
Jeszenák-részt, annak jövedelmének „egy csekély
hányada nem lehet bőven elegendő a Jeszenák szo-
bor összes költségeinek fedezéséhez.”

Ez a jövedelem legfőleg roszakaratu szem-
telenkedésre elegendő.

Halálozás. Id. Adámik Ignác, nyugal-
mazott kir. telekkönyvvezető életének 75. évében
okt. 17-én Nyitrán elhunyt. A megboldogultban
Adámik Ignác, várnai plébános édesatyját veszi-
tette el. A megboldogult szorgalmas tisztviselő
példás keresztény családapa volt, kit polgártársai
becsülése és őszinte részvéte kísér utolsó útjára.
Béke poraira!

A F. M. K. E. halála. A F. M. K. E.
csorbatóli közgyűlése, a mint az egyesületből je-
lentik, őszinte sajnálattal fogadta el Thuróczy
Vilmos v. b. t. cs. és kir. kamarásnak az egye-
sület elnökségéről való lemondását és őt, a F.
M. K. E. erkölcsi és anyagi fölvirágztatása kör-
ül nyolc éven át szerzett elévülhetetlen érdemei-
nek a közgyűlés jegyzőkönyvében való megöröki-
tésével, elismerésének, tisztelésének és halálának
kifejezésül, az egyesület örökös tisztületbeli elnö-
kének megválasztotta. A közgyűlés ezen határo-
zatát, dr. Gyürky Géza ügyvezető alelnök veze-
tésével, küldöttség adta tudtára a bucsuzó elnök-
nek nyitra-ivánkai kastélyában. Thuróczy Vilmos
kijelentette, hogy közpályája hosszú éveinek leg-
kellemesebb emlékei közé fogja sorozni azt a
nyolc évet, melyet az egyesület vezetésében eltöl-
tött és bárha az elnöki tisztsegről le is mondott,
mint az egyesület tagja továbbra is lelkes mun-
kása lesz a magyar művelődés terjesztésének.

A Rákóczi ünnepélyekből, melyek
az egész országot mozgatomba hozták. Nyitrame-
gye is kivézi a maga részét. Bende Imre nyitrai
püspök ur ő exciája a következőket írja papsá-
gának:

A nemzetnek oly hosszú időn át híven
táplált vágya végre teljesedésbe megy! II. Rák-
óczi Ferecnak, a nagy fejedelemlének és buj-
dosó társainak drága hamvai a hazai földre
érkeznek és az egész nemzet osztatlan részvé-
tele mellett f. hó 29-én a kassai domban örök
nyugalomra helyeztetnek. — Miután tudom, hogy
mindig lelkes és hazafias papságom ezen nagy
nemzeti ünnepen a maga részét kívenni és a
nagy elődök iránti tisztelét leróni óhajta;
ezennel elrendelem, hogy úgy székesegyházam,
mint egyházmegyéim minden plébániái és szerze-
tesi templomában f. hó 29-én, a temetés nap-
ján, II. Rákóczi Ferenc, édes anyja Zrínyi Ilona,
s katolikus bajtársai lelki nyugalmáért ünne-
pélyes gyász szentmise tartassék, s arra a helyi
hatóságok és testületek idejében meghivas-
sanak.

Mihály József apátkanonok és egyházmeg-
yei főtanfelügyelő ur az esperesi kerületekhez
intézett leveleiből kiemeljük a következőket:

Temetésre készül a nemzet, melyhez ha-
sonlót csak keveset tud fölmutatni hazai törté-
nelmünk. Városok s falvakból a legnemesebb
völgyekbe viszi a nemzeti kegyelet *Rákóczi*, a
legnemesebb lelki fejedelem s legönzletlenebb
szabadsághős nagy nevet. És a mikor hódolat-
tal hajolunk meg *Rákóczi* hazafiai érényei előtt
— magával ragadja lelkünket nagy egyénisé-
gének érzelmek s tettekben nyilvánuló mely
vallásosságra. Hogy hazaszeretete is a vallás
legtisztább forrásából táplálkozott elég „Valló-
másainak” e sorait idézzük: „Istenem! szám-
kivetett vagyok, megfosztottak fejedelemségem-
től és alattvalóimtól, már pedig megesküdtem
a Te színed és szentjeim előtt, hogy őket soh-
sem hagyom el. Fiaim árvák és koldusok, és
Te most eszközöket nyújtasz nekem, hazám,
alattvalóim, gyermekeim fölzsabeditására — ne
engedd, hogy családok remények elhomályosít-
sák elmémet, ezért imádsággal, böjttel, virraszt-
ással, önsanyargatással kerem kegyelmeidet.
Lelki szemeim előtt semmi más nem áll, mint
álluokság, rabság, börtön, vérpad, szegénység s
balsors minden neme, de én mindenek elé ma-
gyek, mivel úgy akarod, benned bízom, segít-
ségedet kérve, Te ó gondviselés légy sarkcsil-
lagom a tengeren, vezetőm a harcban, vigaszom

a veszedelmekben, horgonyom a hajótörésben, jutalma fardalmainnak."

Nemzeti történelmünk e nagy hőse és bujdosó társai porladó hamvait hozzák el folyó hó 29-én számkivetésükből azon haza földjére, melyért éltek és haltak, hogy a dicső feltámadás napján nem a pogányok földje, de a kassai dom megszentelt sírboltjából szálljanak föl az örökkévalóság boldog honába. — (Aztán a továbbiakban intezkedik az iskolai ünnepélyekről.)

Lapunk egy tudós barátja pedig ezeket írja Budapestről: Nekünk Nyitra megye fiainak kettős okunk van ünnepelni ezen alkalommal. A dicső hősök között sok megyénkbeli alakot ismerünk, az akkor lefolyt eseményeknek nem egy nevezetes eseménye játszódott le megyénk határára. Nem csorbitjuk a nagy Rákóczy emléket, ha mellette, lerójuk kegyeletünk adóját azon kiválóknak, kik együttesen emelték érvényre s juttatták diadalra a dicső ügyet.

Nem lenne egész a mi ünnepünk, ha megfeledkezünk dicső emlékü földienkről. Egy Bercesényi Miklós, Forgách Simon, Zay Lőrinc, Jávoroka ezredes neve, véghez vitt cselekedete nem maradhat említetlenül a nagy nap keretében épp úgy mint el nem kerülhetjük a szomorú véget ért Ocskay felemlést.

Temetvény, Brunóc, Pöstyén, Galgóc, Ocskó urai és jobbágyai derekas munkát végeztek a maguk idejében, s a tervbe vett ünnepélyek keretében a halás utódok megaláztatása kell, hogy osztályrészük legyen.

A megyei kaszinó. F. hó 17-én a régi szabadalvú kör helyiségeiben megalakult az új megyei társaskör, a melybe eddig mintegy 120 tag iratkozott be. Mint egy helyi lapban olvassuk, a kör elnöke Sándor Géza törv. elnök lett, alelnöknek eleinte Jeszenszky Alajos választották, aki azonban hivatkozott arra, hogy ő a helybeli kath. kör elnöke, s így a bizalmat megköszönte, erre Mihálik József apátkanonok választott meg. Fenntartással közöljük a hírt.

Deák János indítványa a folyó hó 25-én megtartandó megyei gyűlésen. Köztudomású, hogy a m. kir. honvédség egyenruháját megváltoztatták, több oldalról ezen változtatás nem tettszére talált, s ennek befolyása azon indítvány, melyet Deák János előterjeszt a törvényhatósági bizottsághoz, hogy írjon fel a képviselőházhoz és feliratát támogatás céljából közölje az ország valamennyi társ-törvényhatóságával a m. kir. honvédség eddigi egyenruhájának meghagyása vagy legfeljebb olyanvaló pótlása iránt, mely a fővegtől kezdve az utolsó gombig magán hordja a magyar nemzeti ruha jellegét s így szabását és alakját. Indokolásában a 48-as magyar honvédség egyenruhájával, az önálló hadservezet eszméjével érvel. — E hazafias indítvánnyal a bizottság lesz hivatva bővebben foglalkozni.

A „Nyitra vármegyei rabsegélyző egylet" folyó hó 28-án delelőtt 10 órakor Nyitra, a törvényszéki épület I. emeletén levő 21. számú fő tárgyalási teremben közgyűlést tart. — Tárgy: 1. Elnöki bejelentések. 2. A tisztikar és az igazgatóválasztmány tagjainak megválasztása. 3. Három tagú számvizsgáló-bizottság megválasztása.

Hogyan tisztelik a törvényt Trencsénmegyében? Nálunk Kiszucákou ügylatszük, hogy még ma is a zsidóság uralja a világot. Legszébb példája ennek a velünk szomszédos Rakova szomszédos község. Rakován még mult év április havában meghalt egy gyermektelen özvegy zsidó korcsmárosné. Mivel az illető korcsmárosné egyenes leszármazottak nélkül halt el, azért Rakova község képviselőtestülete még mult év május havában tartott ülésén elhatározta, hogy az elhaltak italmérsi engedélyének beszüntetésére megteszi a szükséges lépéseket. A határozatot tett követte. A képviselőtestület kérvényileg fordult az illetékes hatósághoz, a honnét várakozáson felüli eredményes válasz érkezett. T. i. jött egy pénzügyminiszteri rendelet, mely nemcsak törülte a kérvényileg megtámadott italmérsi engedélyt, hanem Rakován az italmérsi engedélyek számát hétről négyre redukálja. Mindez még mult évben azaz 1905-ben július havában történt. És a rendelet mai napig papírosan rendeletnek maradt. Az elhunyt korcsmárosné általános örököse Neudörfer Izor mai napon is vigan folytatja nemes és kultiváló mesterségét fitytet hányva az egész rendeletnek. Hol vannak az illetékes tényezők ennek az igazán méréségnek a megrendszabályozására? Ilyen tiszteletben kell részesíteni

egy miniszteri rendeletet? Vagy talán nálunk egyeseknek már minden szabad. Különösen is ezt az érdekes ügyet ajánljuk szeretett képviselőnk dr. Gyuriss Enil úr figyelmébe, hogy szóvá tegye legközelebbi interpelláció alakjában az országházban.

Adományok a nyitrai szt. ferenciek templomának ujtására. Özv. Herverth Antalné 9000 kor., Nagyméltóságú Bende Imre nyitrai püspök ur 500 k., N. N. (W. G.) 200 k., Nagyságos Nemcsék Ferenc kanonok ur 10 k., Ft. Fülöpp László kolosi plebános ur 4 k., Ft. Aranyossy József, honvéd plebános ur 50 k., Hammel Pálúé 2 k., Csernyák sz. Czivány Anna 2 k., Csernyan József 2 k., Kristófik Teréz 1 k., Borbély Veronika 2 k., özv. Szaitl Arnoldné sz. Bezányi Amália 20 k., Csulák Mária 4 k., Tvrdon Tamás 2 k., Tvrdy Valburga urnő 10 k., Laczina János 2 k., özv. Grohn Sándorné 4 k., N. N. (Sch. L.) 20 k., Harvan Anna 2 kor., összesen: 9837 kor. — Kiadások: özv. Herverth Antalné öngyászata adománya 9000 kor. A zárda részéről viselt költségek: oldalkarzat és lépcsőház javítása 268 k. 10 f. A templomfalak száritási munkálatok 931 k. 11 f. Összes kiadások: 10199 k. 21 f. Bevételek: 9837 kor. A légszesz bevezetésért fizetendő 317 k. 95 f. Marad hiány 680 kor. 16 f.

Elfeledett szobor. A nyitrai új törvényszéki palota előtt állítandó B. Szűz Mária szoborra e heten a következő adományok érkeztek lapunk szerkesztőségéhez: Nyitra-Ivánkáról a Szűz Mária egy tisztelője halálából egy meghalagott kéreseedért 10 kor. — Egy szegény ember 1 kor. Összesen 11 kor. Hozzáadva a lapunk utolsó (okt. 7-iki) számában kiutatott 3089 koronához végösszeg lesz: 3100 kor. — Isten fizesse meg!

Adomány. Dr. Janda József, csermendi esperes-plebános ur 30 koronát küldött szerkesztőségünkbe Szent Antal kenyerére (Átküldtük a nyitrai irgalmas nővérek t. főnöknőjének. Szerk.)

A szombat és vasárnap ünnepi esendjében nagyon észrevehető a különbség az utak mellett fekvő falvakban, irják lapunknak a nyitrai járásból. A szombatok esendések, nem jár, nem zörög a szekér, vasárnap pedig folytonosan. Mivel szombaton a bérlők nem fogatnak, vasárnap igen. Vasárnap majd valamennyi vidéki bérlő és szatós bekocszik Nyitrra, sőt sok terhes szekereket is járat. Azután panaszkodnak, hogy rozszak a szolgák. Ki oka ennek? Ok maguk, mivel elvonják szoiágikat az isteni tisztelettől, és nem törődnek, hogy szoiágik az isteni tiszteletet el ne mulaszták. Az biztos, hogy a vasárnapi munkaszünet nem szombaton, hanem vasárnapon van.

A nyitra-bajnai anyaház. Dr. Tóth Károly lovag, a keresztény iskolatestvérek nyitra-bajnai anyaházának mondhatjuk megalapítója és lelke, a katolikus nagygyűlés alkalmával egy 20 oldalra terjedő kimutatást közölt, a melyben beszámol eddigi tevékeny és eredmény dús működéséről. Tanulságos egy közlemény az, amelyből a ker. iskola testvérek történetét is megismerjük, hogy azonban csak a magyarországi működésükről szólunk, először Csornán telepedtek le 1894. évi okt. 2-ikán, második házukat Budán 1896. szept. 28-án foglaltak el, harmadik házuk Ürményben épült, és ebbe 1899. év szept. 12-ikén költöztek be. Bajnára 1901. szept. 15-én vonultak be, ekkor megiudult a mozgalom, hogy alakítsák egy egyesület, mely az iskolatestvérek ügyét fölkarolja, és e mozgalom lelke Dr. Toth Károly úrményi orvos volt. Ezen egyesület gyűjtést rendezett és azt most is folytatja. Az egyesületnek pénztárába befolyt 85,026 kor. 16 fill., de azért küzd a zavarokkal, a mi arra indíthatja az egyleti tagokat és adományokat szívesen hozzák a jó ügy érdekében. Az érdekes füzetben megtaláljuk az egylet alapszabályait, a részleges pénztári elszámolást. Olvasóinkat is bizonyára érdekelni fogja a ker. iskolatestvérek napi rendje, melyet leközölünk „A felkelésre kis haranggal adatik jel. Az igazgató ekkor hangosan mondja: „Éljen Jézus a mi sziveinkben!" A testvérek felelik: „Mindörökké". Mosakodnak, felöltözködnek és a kápolnába mennek, a hol 5—6-ig imádkoznak, és elmélkednek. 6—7-ig imádkoznak, és elmélkednek. 7—8-ig tanulinak, készülnek az előadásra. 8—9-ig reggeli, mely alatt a neveléstani könyvekből van felolvasás. Reggel után a sikeres oktatásért a gyermek Jézushoz imádság, azután a rózsafüzérből 3 tizedet imádkoznak még pedig az otthon maradók térdelve, a házonkívüli iskolában menők utközben. 8—11 óráig tanítás az iskolában. 11—12-ig tanulás. 12—12-ig részletes lelkiismeret vizsgálat az iskolában elkövetett hibákról, azután ebéd. — Ebéd alatt felolvasás az

evangeliumból, az apostolok cselekedeteiből, a szentek életéből, épületes könyvből, végre Krisztus követéséből. — Ebéd után közös társalgás 1 óráig. Egy órakor a kápolnában Szt. József ajtatossága és 3 tized a rózsafüzérből, 1/2—5 óráig iskolai tanítás, 5—1/2-ig a kápolnában az iskolában elkövetett hibákról részletes lelkiismereti vizsgálat, tanulás, 1/2—6-ig lelki olvasmány, 6—7 óráig elmélkedés, 7—7 óráig vallástanulás, 7 órakor vacsora. Ez alatt felolvasás. Vacsora után közös társalgás, 1/2-9 órakor az oratoriumban esti imádság, és a következő napi elmélkedés tárgyának felolvasása, 9 órakor lenyugvás."

A tűz áldozata. Nyitra-Jablonicon f. hó 14-én a reggeli órákban egy emberélet és két ház esett áldozatul a tűznek, a mely valószínűleg Blanárik András parasztagazda vigyázatlanságából keletkezett. Blanárik ugyanis a vasárnapra virradó éjszakát a padláson felhalmozott szena között töltötte. Reggel felé gyufát gyújtott, a melytől meggyuladt s lángba borult az ott felhalmozott szena és szalma. Látván a veszedelmet menekülni igyekezett s a szin felé tartott, de elhibázta a letra fokát s eszméletlenül zuhant le a 3—4 méternyi magasságból. Már az egész ház lángban állott, midőn hozzátartozói felébredtek s a magával tehetetlen és borzasztóan jajgató embert felholtan az udvarra vitték. Hátát kivéve, a melyen feküdt, egész teste összeégett, megsült, úgyhogy a szerencsétlen ember fél óra mulva iszonyú kínok között kiszendvedett. A tűz átsapott a szomszéd házra, a mely porrá égett: tovább terjedését a megjelent tűzoltóságnak sikerült megakadályozni.

Kérelem az irgalmas szivekhez. Trencsénmegyének morva határára fekszik Felsőszűcs község. Népe szegény, földhözragadt; nagyjórészt árványokon tengődik. Az anyaközség rövid időn belül kétszer porrá égett, s azóta folytonos elemi csapások úgyszólván véginségre juttatták. Desolata patria, vere terra oblivionis. A legutóbbi tűzvész alkalmával a templom is a lángok martalékává lett; most is magán viseli a „pusztulás utalatosságát". Hogy némileg rendbe hozassék, ezrekre fognak rázni a népet terhelő költségek, melyeket a mindennapi nyomorral küzdő szegény hívek saját fillérekkel képtelenek fedezni. Ezért az alulirt plebániai hivatal a szegények nevében a legmélyebb tisztelettel némi adományért a könyörületes szivekhez kénytelen fordulni. Bármily, még az asztról lehellő morzsákhoz hasonló csekélyke adományt kegyeskedjenek küldeni az alábbi címre. Százak buzgó imája lesz a hála jóságukért! Felsőszűcs. (Trencsén m.) 1906. okt. hó. A felsőszűcsi róm. kath. plebániai hivatal.

Parmai ibolya szappan. E név alatt pár év óta egy kitünő mosdó szappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolyaillatot? S ha e kedves és gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt is tudjuk, hogy az archőrt finomítja, üditi, ugyanarra, hogy még a legerzékenyebb archőrtiek is nagy eredménnyel használhatják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségben ilyen árért külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pórtolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 darab 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Készítője Szabó Béla pipere-szappangyáros, Miskolcon. Kaptható Nyitrra, Kubányi István drogériájában.

CSARNOK

Egy főbenjáró per Nyitra vármegyében.

1561—1564.

A családí okmánytárban őrzött okiratok nyomán közli:

Reviczky Bertalan.

(Folytatás.)

Ezek után majdnem egy év következett szünetképen, még a per ismét tárgyalás alá került.

Midőn pedig 1562. évi sz. Egyed apát napja utáni pénteken (szeptemb. 1. utáni péntek) esküdt ülnökök és nagyszámú nemes ember jelenlétében összeült a törvényszék, ekkor felemelkedett helyéről a törvényszék előtt Gyarmathy Benedek litheratus, a felperesek Pogrányi János és Kürthy István és Anna ügyvédje, ezek neve és megbízatásában, ezen említett alperesek elleni új ítélet levelet benyújtotta és felterjesztette, a melynek szövege következően szól:

50-181
181-182

„Mi Zerdahelyi András, nyitrávármegye alispánja, emlékezetül adjuk. Hogy midőn egyrésztől Pogrányi másképp Kürthy János úgyszintén István és Anna asszonyság mint néhai Pogrányi másképp Kürthy Pál gyermekei, mint felperesek, más részről pedig nemes Pathvaróczy Mihály, Peter és Bossnyák Ambrus, mint alperesek között fölmerült bizonyos ügyben per lett indítva, ekkor Karsay Bernát, mint a felperesek ügyvédje, sz. Ferenc hitvalló napja utáni kedden a törvényszéknek felmutatott és előterjesztett Nagyságos Báthory András, kir. Curiai bírónak egy leiratát.

Ekkor rögtön felállott előttünk Kisapponyi Miklós litteratus, az alperesek ügyvédje, előmutatván feleinek megbízatását, ezen leirat másolatának kiadását kérelmezé tőlünk, melynek szövege a következő:

Gróf Báthory András, Ő Felsege Ferdinand király stb. ország bírása stb. Zathmár és Szabolcs vármegyék főispánja. Tekintetes nemes Nyitrávármegye főispánja vagy alispánja és szolgabírának üdvözlötünk és jóakarataunk nyilvánítását. Fölterjesztés történt előttünk nemes nemeskürthi Pogrányi János úgyszintén nemeskürthi Kürthy István és Anna úrhölgy, nemes valkóvári Nagy Imre neje, néhai nemeskürthi Kürthy Pál gyermekei személyek részéről aziránt, hogy ők nem igen régi napokban mint vádlók pert indítottak nemes Pathvaróczy Mihály, Péter és Bossnyák Ambrus vádlottak ellen, néhai Kürthy Pál és még más emberek megölése és gyilkolása miatt, és e perben ti el is jártatok. De mivel a felperesek ügyvédje bizonyos figyelmetlenség és hanyagság folytán több érvelést és kifogást kihagyott, melyet itélkezétek idejében előtettek kellett volna felhozni, ti oly terhes ítéleti végzést hoztatok, mely a felpereseket nagyon sérti és jogaikat nyilván csorbítja. Pedig ha a nevezett felek ügyvédje ezen okokat, kifogásokat és válaszokat maga idején, a tárgyalás és ítélet hozatalkor előtettek elmondja, teszi és el nem mulasztja, a felek jobban és könnyű szerrel védhetek volna meg magukat az ellenfél támadásai ellen és más ítéletet is reményelhetek volna, mint a milyent nyertek.

E miatt fel lettünk szólítva a felperesek neve és személyében, hogy ezen előzmények következtében csak jogaik éppentartását előmozdítsuk. Mivel pedig ily sérelmes bűnvádi okok, melyek az ítélet hozatalkor felmerülnek, országos és királyi rendeletek alapján új ítéleti móddal megújíthatók és orvosolhatók, ezen sorainkkal felhívunk és bírói hatalmunk és tekintélyünk folytán sürgősen megkeresünk hogy ezen iratunk vétele után, dacára annak, hogy más által csak

ezen említett ügyben, előzetesen lett határozat hozva, egy rövid és biztos határnapot tűztek ki a felek vagy ügyvédjeik részére, a melyen ezek a törvényszék elé személyesen jelenhessenek meg, hol jogos előterjesztéseiket, feleleteiket megtehesék, és a tárgyaláshoz szükségelt minden megengedhető és az ügyet felderítő okmányokat színetek elé hozhassák. Ekkor az egész ügyet újra áttekintve, új ítéletet hozzatok.

Azon esetben, ha az említett felek ezen új ítélettel nem lennének megelégedve, akkor az ügyet, újabb tárgyalás végett, annak sorrendje és ezt követő periratokkal egyetemben, a nélkül azonban, hogy ez a felek megterhelésével járna, előre tudósítva a feleket, az által csak meghatározott időben, új tüzetes átvizsgálás és megbirálás végett a királyi Curia, vagyis Ő Felsege személye elé, mint ezt az igazság megkívánja, terjesszék fel: Másképp nem cselekedvén. Ezen iratot átolvastva, adjátok azt vissza a benyújtónak. Kelt Kaplathon, sz. Máté apostol ünnepe utáni hétfőn. Az Úr Egyezerötszázhatvanegyedik esztendejében (1561. szept. 21. utáni hétfő).

Ezen iratot mi szóról szóra, minden rövidítés vagy hozzáadás nélkül lemásolva és átvezetve e jelen okiratunkba át és beirtuk, és az alpereseknek, jogaik megóvása végett kiadtuk és átengedtük. Kelt Nyitrán, sz. Lukács evangélista ünnepe utáni szerdán (október 18. utáni szerda) 1561-dik évben. Párvczay Mihály szolgabíró s. k. (Eredetiye Reviczky családi okmánytárban. Beckón. Papíron ép pecséttel 2120. sz. alatt).

(Folyt. köv.)

526 1906. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nyitrai kir. törvényszéknek 1905. évi 16092. számú végzése következtében Dr. Klobusiczky Károly ügyvéd által képviselt Nyitrai takarékpénztár részvénytársaság javára **Valczel Béla** és neje ellen 200 kor. s júrlékaik erejéig 1906. évi július hó 30-án fogantatott kielégítés végrehajtás utján felülfoglalt és 906 koronára becsült következő ingóságok, u. m. szobabutor és egyéb ingók nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a nagytapolesányi kir. járásbíró 1906. évi V. II. 1/4 számú végzése folytán 200 kor. tőkekövetelés, ennek 1905. évi augusztus hó 15. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 61 kor. 01 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Chynoránban leendő eszközzésére **1906. évi október hó 30.** napjának délelőtti 9 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 102. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt N.-tapolesány, 1906. október hó 13.

Klobusiczky Kálmán,
kir. bír. végrehajtó.

Alulírott a t. e. gazdaközönség, ipar és építkezési vállalkozók, lakatosok, kovácsok, kerék- és kocsigyártók, kocsifényező, bográrok, kádárok, festők, háztulajdonosok és magánzók figyelmét felhívja a **Nyitrán** évek óta fennálló s jól berendezett

nagy vas-, festék- és olaj-árú valamint mindennemű építési anyagok kereskedésére.

Répvillák, trágyavillák, vakarók, ekevas-árú, rúdvas, tengelyek, ökörpatkók, mindenféle vasárú, vasalások, fedőlemez, kátrány, cement, gipsz, izolier-lemez, szárító fali asfalt, stukatornád, angol kocsi-lakk, Wehrauch-féle padló-lakk, olaj-, por- és kocsi-festékek különféle színekben, Cylinder- és gép-olaj, vaselin, patkózsír, Carbolium és minden egyéb házi- és nagy mennyiségben raktáron tartatik.

☛ **Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöltetnek.** ☛

Tessék a címre figyelni!

Tisztelettel

Linkenberg József

vas-, festék-, olaj- és építkezési anyagok kereskedése

Nyitrán, Párutca 22. szám.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES IZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

Nagy honi sirkoszorú-raktár!



NAGY HONI SIRKOSZORÚ-RAKTÁR!



Vagyok bátor a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a közelgő Mindenszentek és halottak napjához = rendeztem be: **honi gyártmányú koszorúkat** kizárólag csakis pálmák és virágok, és viasz-virágokból legizlésesebben s a mai divatnak megfelelően vannak összeállítva.

nagy sirkoszorú-raktárt

Vidéki megrendeléseket pontosan és lelkiismeretesen, jutányos áron, eszközölök. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve kiváló tisztelettel **DÁNIEL IZOR.**



NAGY HONI SIRKOSZORÚ-RAKTÁR!



Nagy honi sirkoszorú-raktár!

Alapított 1869-ben.

Nyitrai Népbank mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat, betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad arany- és ezüstneműekre, sorsjegyek, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

Az igazgatóság.

Székháza Városháztér 3. sz.

40 év óta fennálló szijgyártó üzlet

!! szabad kézből azonnal eladó !!
Bővebbet: KRÉSZ JÓZSEF-nél
Nyitrán, Plébánia-utca. 3-3.



**Szőlő-
oltványok.**
Valamint
az elmúlt
években is a

Küküllőmenti
első szőlőoltványi telep
tulajdonos: **Caspari Frigyes Medgyes 84.**
Nagyküküllőmegye — volt az egyedüli az egész országban, mely vevőinek minden tekintetben kifogástalan minőségű — egészséges fajazonos és teljesen fajtiszta szőlő-oltványokat szállított, úgy a jövőben is egyedül a fenti szőlőtelepen kaphatók a legjobb minőségű, a legkülönbözőbb fajú és alanyú bor-, csemege-bor és különleges csemege szőlő-oltványok, melyek elültetése által a szőlőbirtokok bőséges eredményeket érnek el.

Kívánatra — képes árjegyzék — számos elismerő levél — ingyen és bérmentve.

Legmegbízhatóbb cég !!

SULGÁN ANDRÁS

cipész
a nyitrai 14. honvéd-gyalogezred tisztikari szállító
Nyitrán, Megyeház-utca 10.

Készít mindennemű cipőket a legjobb anyagból a legelegánsabb kivitelben ortopédiai rendszer szerint.

Továbbá készít tisztí lovagló-csizmát mérték után a legelőnyösebb feltételek mellett.

Gyors és pontos kiszolgálás!

Értesítés!

Ezennel közzhírom, hogy áruházam harmadik üzletévében — mely 1906 augusztus 1-ével kezdődik — **100,000. — korona** forgalom után a **F. M. K. E., a Tulipánkert-Szövetség nyitrai fiókja, a Nyitrai keresztény Munkásegylet, a Nyitrai keresztény Nőegylet, a Nyitrai izraelita Nőegylet, és a Nyitrai Ingyentej egyenkint 40—40 korona forgalmi jutalomban** fog — támogatásképpen — részesülni. Minden további 1000 korona forgalom után pedig, újabb 24 korona kerül felosztásra, úgy hogy pld. 125,000 korona forgalom után, nevezett hat intézményt **egyenkint 140—140, vagyis összesen 840 korona évi segélyben** fogom részesíteni.

A forgalom ellenőrzését a hat egyesület egy-egy bizalmi tagja fogja teljesíteni. A XX. század társadalmi, gazdasági és kulturális evolúciója a nemzeteket oly feladatok elé állítja, melyeket csak akkor fog saját léte és nagysága érdekében sikeresen megoldani, ha a szív és lélek nemes sugallataira hallgatva anyagi áldozatkészséggel fog a gyenge és elhanyagolt osztályok felsegítésére, a kulturális és gazdasági örök istápolására szietni.

A ki tehát ily nézőpontról figyeli meg a világ folyását, az keresse fel teljes bizalommal áruházamat, **ahol az eddigi, tehát fel nem emelt, szigoruan szabott, de határozottan olcsó árak** mellett szerezheti be mindennemű szükségletét.

Tisztelettel kérem Nyitra város és a megye nemesen gondolkodó társadalmát, sziveskedjék cégemet minél nagyobb pártfogásban részesíteni, hogy ezáltal közvetve is és fokozódott mértékben legyen az imént nevezett altruisztikus és hazafias intézmények előmozdítója és támogatója.

Kiváló tisztelettel

Verebély Géza.

Női és úri divat áruház
Nyitra, Vármegye-u. 16.

Mind hiába a sok hű-hó!

Azért a divatárúkhöz **KNOPF SALAMON** értő közönség csakis Nyitrán. Kalmár-utca 9. szám alatti női és férfi divatárúházában

vásárolhat egyedül a legjutányosabb árakért szép és jó minőségű árukat.

Remek szép női- és férfi ruhaszövetek, kész férfi és gyermek-öltönyök, vásznak, sifionok, ágyneműek, ágyterítők, függönyök, szőnyegek, lőtakarók, stb. nagy választékban.

A legújabb divatú női- és gyermek-kabátok a legszolidabb **KNOPF SALAMON** árakért csakis Nyitrán, Kalmár-utca 9-ik szám alatti üzletében kaphatók.

Minden cikkben állandó nagy raktár !!

HIRDETMEÉNYEK
a „NYITRAMEGYEI SZEMLE“
részére jutányos áron felvételnek.

!! Részletfizetésre !!
Órákat
ékszereműeket
arany és ezüstből 3 koronától felfelé való havi részletfizetés ellenében küld mindenkinék a Mendl-féle óraszálító ház, Bécs, IX./1., Porcellangasse 25. Árjegyzékét postabélyeg előre beküldése mellett mindenki kaphat.

Virág-üzlet megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmét felhívni, hogy **Nyitrán, Plébánia-utca 1. szám alatt**

virág-üzletet nyitottam.

Raktáron tartok: **Művirág-sirkoszorúkat**, mindennemű **élő- és művirágokat, virágkoszarokat, virágkosár-állványokat, vázákat, pálmákat, jardinereket** stb. **nagy választékban.** Elvállalok minden e szakba vágó munkát és pedig: **élő- és művirág-csokrokat, sirkoszorú- és sirkosokrokat**, különféle **diszítéseket** a **legszébb és legizlésebb kivitelben.**

Tisztelettel

BELLÁK KÁROLYNÉ.

30-181
182-182

Guttmann Sámuel
NYITRA,
 Tóth Vilmos-u. 10. sz.

Ajánlja minden idényre
 dúsán felszerelt **kész**

férfi-, fiu- és
 gyermekruha-
raktárát

Szigoruan szabott,
 de jutányos árak!!

ahol szigoruan sza-
 bított, de a legjutányo-
 sabb áron szolgáltatik ki
 a tisztelt vevőközönség.

Guttmann Sámuel
NYITRA,
 Tóth Vilmos-u. 10. sz.

900 IV. 1. sz.

FODRÁSZ-ÜZLET ÁTHELYEZÉS!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására
 hozni, hogy Nyitrán, Tóth Vilmos utca 15. sz. alatt lévő több
 éve fennálló és jó hírnévnek örvendő, hygienikusan berendezett

F DISZES URI- ÉS NŐI- FODRÁSZ-ÜZLETEMET

Tóth Vilmos utca 11-ik számú házba (a Főtőzsdével szemben)
 helyeztem át.

Végzek és raktáron tartok mindennemű e szakmába vágó
 uri- és női-hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, fru-
 irukat, egész és fél parókákat, hajfonatokat, minden szín-
 ben; továbbá női fésülést, haj- és szakállfestést, úgyszintén
 tyúkszemvágást jutányos áron.

**Veszek vágott és kifésült haját.
 Előfizetéseket üzleten kívül is elfogadok.**

Kihullt hajból fonatokat és egyéb hajmunkát legolcsóbban készítek.
 Vidéki megrendeléseket pontosan, a beküldött minta szerint,
 lelkiismeretesen utánvét mellett eszközölök.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradok
 kiváló tisztelettel **Gombárik István,**

8-10

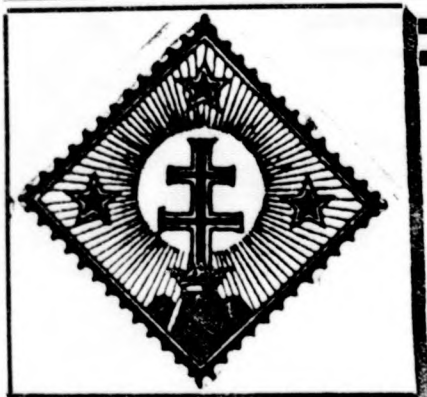
borbély, uri- és női-fodrász.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
 egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.



SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kálintot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24%
 kénsavas káli tartalommal, *** **

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76%
 kénsavas káli tartalommal, *** **

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra) továbbá

mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

Rézgálicot (98-99%) elismert kitünő minőségben legolcsóbban
 szállit a

„HUNGÁRIA“ mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.